

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

M. Tvllii Ciceronis Epistolae

Cicero, Marcus Tullius

Halae Magdebvrgicae, MDCCLVII.

VD18 12794317

M. Tvllii Ciceronis Epistolarvm Ad Tironem. Liber Sextvsdecimvs.

urn:nbn:de:gbv:45:1-17061

M. TVLLII CICERONIS
EPISTOLARVM

AD

TIRONEM.

LIBER SEXTVSDECIMVS.

I

ARGVMENTVM.

Suum desiderium Tironi, quem Patris agrotum reliquerat, cum ex provincia domum iret, significat.

M. T. C. ET CICERO MEVS, ET FR. ET FRAT-
TRIS FIL. TIRONI S. P. D.

PAVLLO facilius putavi posse me ferre desiderium tui: sed plane non fero: & quamquam magni ad honorem nostrum interest, quam primum ad urbem me venire, tamen peccasse mihi videor, qui a te discesserim. Sed quia tua voluntas ea videbatur esse, ut prorsus, nisi confirmato corpore, nolles navigare, approbavi tuum consilium, neque nunc muro, si tu in eadem es sententia. Sin autem postea, quam cibum cepisti, videris tibi posse me consequi, tuum consilium est. Marionem ad te eo misi, ut aut tecum ad me quam primum veniret: aut, si tu morarere, statim ad me rediret. Tu autem hoc tibi persuade, si commodo valitudinis tuæ fieri possit, nihil me malle, quam te esse mecum. si autem intelliges opus esse, te Patris, convalescendi causa, paulum commorari, nihil me malle, quam te valere. Si statim navigas, nos Leucade consequere. sin te confirmare vis; & comites, & tempestates, & navem idoneam ut habeas, diligenter videbis. Unum illud, mi Tiro, videto, si me amas, ne te Marionis adventus, & hæc litteræ moveant. Quod valitudini tuæ maxime conducet, si feceris; maxime obtemperaris voluntati meæ. Hæc pro tuo ingenio considera. Nos ita te desideramus, ut amemus. amor, ut

va-

valentem videamus, hortatur: desiderium, ut quam primum. Illud igitur potius. Cura ergo potissimum, ut valeas: De tuis innumerabilibus in me officiis erit hoc gratissimum. III nonas Novembres.

ARGVMENTVM.

2

Sollicitudinem suam significat, suumque ad Alyziam accessum; valetudinem ut curet, rogat.

TVLLIVS TIRONI SVO S. P. D.

NON queo ad te, nec lubet scribere, quo animo sim affectus: tantum scribo, & tibi, & mihi maximæ voluptati fore, si te firmum quam primum videro. Tertio die abs te ad Alyziam accesseram. Is locus est citra Leucadem stadia cxx. Leucade aut te ipsum, aut tuas litteras a Marione putabam me accepturum. Quantum me diligis, tantum fac ut valeas, vel quantum te a me scis diligi. Nonis Novembr. Alyzia.

ARGVMENTVM.

3

Rogat, ut omni cura valetudini serviat.

TVLLIVS ET CICERO, TIRONI SVO, S. D.
ET Q. PATER, ET Q. FILIVS.

NOS apud Alyziam, ex quo loco tibi litteras ante dederamus, unum diem commorati sumus, quod Quintus nos consecutus non erat. Is dies fuit nonæ Novembr. Inde ante lucem proficiscentes, ante diem VIII idus Novemb. has litteras dedimus. Tu, si nos omnes amas, & præcipue me, magistrum tuum, confirma te. Ego valde suspens^{P. 258}o animo exspecto, primum te scilicet, deinde Marionem cum tuis litteris. Omnes cupimus, ego in primis, quam primum te videre: sed, mi Tiro, valentem. Quare nihil properaris: satis quotidie videro, si valebis. Utilitatibus tuis possum carere: te valere, tua causa primum volo, tum mea, mi Tiro. Vale.

ARGV-

Tota cohortatio est ad curandam valetudinem.

M. T. C. ET Q. FR. ET Q. FIL. TIRONI, S.

VARIE sum affectus tuis litteris: valde priore pagina perturbatus, paullum altera recreatus. Quare nunc quidem non dubito, quin, quoad plane valeas, te neque navigationi, neque viæ committas. satis te mature videro, si plane confirmatum videro. De medico & tu bene existimari scribis, & ego sic audio. sed plane curationes ejus non probo. Jus enim dandum tibi non fuit, cum *κακοσόμαχος* esses: sed tamen & ad illum scripsi accurate, & ad Lysonem. Ad Curium vero, suavissimum hominem, & summi officii, summæque humanitatis, multa scripsi; in his etiam, ut, si tibi videretur, te ad se transferret. Lyso enim noster vereor, ne negligentior sit: primum, quia omnes Græci; deinde, quod, cum a me litteras accepisset, mihi nullas remisit. sed cum tu laudas. Tu igitur, quid faciendum sit, judicabis. Illud, mi Tiro, te rogo, sumptu *a)* ne parcas ulla in re, quod ad valetudinem opus sit. Scripsi ad Curium, quod dixisses, daret medico. ipsi *b)* puto alibi. *b.* quid dandum esse, quo sit studiosior. Innumerabilia tua sunt in me officia, domestica, forensia, urbana, provincialia: in re privata, in publica, in studiis, in litteris nostris. Omnia viceris, si, ut spero, te validum videro. Ego puto te bellissime, si recte erit, cum quæstore Mescinio decursurum. non inhumanus est: reque, ut mihi visus est, diligit, & cum valetudini tuæ diligentissime consulueris, tum, mi Tiro, consulito navigationi. Nulla in re jam te festinare volo. nihil laboro, nisi ut salvus sis. Sic habeto, mi Tiro, neminem esse, qui me amet, quin idem te amet: & cum tua, & mea maxime interest te valere, tum multis est curæ. Adhuc, dum mihi nullo loco deesse vis, numquam te confirmare potuisti. nunc te nihil impedit: omnia depone, cor-
pori

a) sumptui.

b) daret. Medico ipsi &c.

pori servi. quantam diligentiam in valitudinem tuam con-
tuleris, tanti me fieri iudicabo. Vale, mi Tiro, vale, vale,
& salve. Lepta tibi salutem dicit, & omnes. Vale. VII idus
Novembr. Leucade.

ARGVMENTVM.

5

Rogant Tironem, ut valetudinem curet.

TVLLIVS, ET CICERO, ET Q. Q. TIRONI
HVMANISS. ET OPT. S.P.D.

VIDE, quanta fit in te suavitas. duas horas Thyrei fui-
mus. Xenomenes hospes tam te diligit, quam si vixe-
rit tecum. Is omnia pollicitus est, quæ tibi essent opus:
facturum puto. Mihi placebat, si firmior esses, ut te Leu-
cadem deportaret *c)*, ut ibi te plane confirmares. Vide-
bis, quid Curio, quid Lyfoni, quid medico placeat. Vo-
lebam ad te Marionem remittere: quem, cum meliuscule
tibi esset, ad me mitteres: sed cogitavi, unas litteras Ma-
rionem afferre posse, me autem crebras expectare. Pote-
ris igitur, & facies, si me diligis, ut quotidie sit Acastus
in portu. Multi erunt, quibus recte litteras dare possis,
qui ad me libenter perferant. Equidem Patras euntem
neminem prætermittam. Ego omnem spem tui diligen-
ter curandi in Curio habeo. Nihil potest illo fieri huma-
nius, nihil nostri amantius. Ei te totum trade. malo te
paullo post valentem, quam statim imbecillum videre.
Cura igitur nihil aliud, nisi ut tu valeas: cetera ego cu-
rabo. Etiam atque etiam vale. Leucade proficiscens, VII
idus Novembr.

ARGVMENTVM.

6

*Rogat, ne quid omittat quod ad recuperandam valetudinem
spectet.*

M. TVLLIVS CIC. PATER ET FIL. ET Q. Q.
TIRONI, S.D.

TERTIAM ad te hanc epistolam scripsi eodem die,
magis instituti mei tenendi causa, quia nactus eram
cui

c) deportares.

cui darem, quam, quo *d*) haberem, quid scriberem. Igitur illa: quantum me diligis, tantum adhibe in te diligentiae. Ad tua innumerabilia in me officia adde hoc, quod mihi erit gratissimum omnium. cum valitudinis rationem, ut spero, habueris, habeto etiam navigationis. In Italiam euntibus omnibus ad me litteras dabis, ut ego euntem Patras neminem praetermitto. Cura, cura te, mi Tiro, quum non contigit, ut simul navigares. nihil est, quod festines: nec quidquam cures, nisi ut valeas. Etiam atque etiam vale.

^{a.} VII idus Novembr. Actio, vesperi.

7

ARGUMENTVM.

Adversis ventis se teneri scribit: ut valetudinem curet, nec nisi confirmatus naviget, hortatur.

M. T. C. TIRONI, S. P. D.

SEPTIMVM jam diem Corcyrae tenebamur; Quintus autem pater, & filius Buthroti. Solliciti eramus de tua valitudine mirum in modum: nec mirabamur nihil a te litterarum. Iis enim ventis istinc navigatur, qui si essent, nos Corcyrae non federemus. Cura igitur te, & confirma: & cum commode, & per valitudinem, & per anni tempus navigare poteris, ad nos, amantissimos tui, veni. Nemo nos amat, qui te non diligit. carus omnibus, expectatusque venies. Cura, ut valeas etiam atque etiam, Tiro noster. Vale.

xv kalend. Novembr. Corcyra.

8

ARGUMENTVM.

Q. Cicero, quanta sibi Tironis valetudo sit, amantissimis verbis ostendit.

Q. C. TIRONI, S.

MAGNAE nobis est sollicitudini valetudo tua. nam, tametsi qui veniunt, ἀνθρώποι μὲν, χειρότεροι δὲ nuntiant, tamen in magna consolatione ingens inest sollicitudo, si diutius a nobis a futurus est is, cujus usum & suavita-

---

d) quod.

vītatē desiderando sentimus. Attamen quamquam videre te tota cogitatione cupio, tamen te penitus rogo, ne te tam longæ navigationi, & viæ per hiemem, nisi bene firmum committas: neve naviges, nisi explore. Vix in ipsis tectis, & oppidis frigus infirma valitudine vitatur: nedum in mari, & via sit facile abesse ab injuria temporis.

Ψύχος δὲ λεπτῷ χρωτὶ e) πολεμιώτατον.

inquit Euripides. Cui tu quantum credas, nescio. ego certe singulos ejus versus, singula ejus testimonia puto. Effice, si me diligis, ut valeas, & ut ad nos firmus, ac valens quam primum venias. Ama nos, & vale. Q.F. tibi salutem dicit.

ARGVMENTVM.

Navigationis descriptio, & ad curandam valetudinem plenior cohortatio. 9

M. T. ET C. ET Q. TIRONI, S.P.D.

NOS a te, ut scis, discessimus a. d. iv. non. Novembr. Leucadem venimus a. d. viii. idus Novembr. a. d. vii Actium. ibi propter tempestatem a. d. vi idus morati sumus. Inde a. d. quintum idus Corcyram bellissime navigavimus. Corcyræ fuimus usque a. d. xvi kalend. Decembr. tempestatibus retenti. a. d. xv kalend. Decembr. a portu f) b. Corcyræorum, ad Cassiopen stadia cxx processimus. Ibi retenti ventis fumus usque a. d. ix kalendas. Interea, qui cupide profecti sunt, multi naufragia fecerunt. Nos eodē die cenati solvimus. Inde Austro lenissimo, cælo sereno, nocte illa, & die postero in Italiam ad Hydruntē ludibundi pervenimus: eodemque vento postridie (id erat a. d. vii kalend. Decembr.) hora quarta Brundisium venimus: eodemque tempore simul nobiscum in oppidum introiit Terentia: quæ te facit plurimi. a. d. v kal. Decembr. servus

Gg 2

vvs

e) Grav. malebat e Pal. r. rescribi: λεπτόχρωτι.

f) in portum.

vus Cn. Plancii Brundisii tandem aliquando mihi a te expectatissimas litteras reddidit, datas idibus Novembr. quæ me molestia valde levarunt: utinam omnino liberassent! Sed tamen Asclapo medicus plane confirmat, propediem te valentem fore. Nunc quid ego te hortor? ut omnem diligentiam adhibeas ad convalescendum. Tuam prudentiam, temperantiam, amorem erga me novi. scito te omnia facturum, ut nobiscum quam primum sis. Sed tamen ita velim, ut ne quid properes. Symphoniam Lysonis velim vitasses: ne in quartam hebdomada incideres. Sed, quum pudori tuo maluisti obsequi, quam valitudini, reliqua cura. Curio misi, ut medico honos haberetur: & tibi daret, quod opus esset: me, cui jussisset, curaturum. Equum & mulum Brundisii tibi reliqui. Romæ vereor, ne ex kal. Jan. magni tumultus sint. Nos agemus omnia modice. Reliquum est, ut te hoc rogem, & a te petam, ne temere naviges. Solent nautæ festinare quæstus sui causa. ^{p.} ²⁶⁰ ^{a.} Cautus sis, mi Tiro. Mare magnum & difficile tibi restat. Si poteris, cum Mescinio. caute is solet navigare. si minus, cum honesto aliquo homine, cujus auctoritate navicularius moveatur. In hoc omnem diligentiam si adhibueris, reque nobis incolumem præstiteris, omnia a te habebo. Etiam atque etiam, noster Tiro, vale. Medico Curio Lysoni de te scripsi diligentissime. Vale, salve.

IO

ARGUMENTVM.

Tironem ad se venire cupit, sed viam timet, ne valetudini noceat. Ejus operam in studiis laudat & exigit.

M.T.C. TIRONI, S.P.D.

EGO vero cupio te ad me venire: sed viam timeo. gravissime ægrotasti: inedia, & purgationibus, & vi ipsius morbi consumptus es. Graves solent offensiones esse ex gravibus morbis, si quæ culpa commissa est. Jam ad id biduum, quod fueris in via, dum in Cumanum venis, accedent continuo ad reditum dies quinque. Ego in Formiano a. d. III kalen. esse volo. Ibi te ut firmum offendam,
mi

mi Tiro, effice. Litterulæ meæ, five nostræ, tui desiderio oblanguerunt. Hac tamen epistola, quam Acastus attulit, oculos paullum fustulerunt. Pompejus erat apud me, cum hæc scribebam, hilare, & libenter. ei cupienti audire nostra, dixi, sine te omnia mea muta esse. Tu Musis nostris parat ut operas reddas. nostra ad diem dictam fient. Docui enim te, fides ἔτυμον quod haberet. Fac plane ut valeas. nos adsumus. g) Vale. XIII kal.

ARGVMENTVM.

Rogat ut valetudinis unice rationem habeat. De suo ad urbem adventu: de turbato statu reip. & de triumpho ac Campana præfectura significat.

M. T. ET C. TERENTIA, ET TVLLIA, Q. FRATER, ET Q. F. TIRONI, S. P. D.

ETSI opportunitatem operæ tuæ omnibus locis desidero: tamen non tam mea, quam tua causa doleo, te non valere. Sed quum in quartanam conversa vis est morbi (sic enim scribit Curius) spero, te, diligentia adhibita, etiam firmiorem fore. Modo fac, id quod humanitatis tuæ est, ne quid aliud cures hoc tempore, nisi ut quam commodissime convalescas. Non ignoro, quantum ex desiderio labores, sed erunt omnia facilia, si valebis. festinare te nolo, ne nauisæ molestiam suscipias æger, & periculose hieme naviges. Ego ad urbem accessi pridie nonas Januar. obviam mihi sic est proditum, ut nihil possit fieri ornatius. Sed incidi in ipsam flammam civilis discordiæ, vel potius belli: cui cum cuperem mederi, & ut arbitror, possem; cupiditates certorum hominum (nam ex utraque parte sunt, qui pugnare cupiant) impedimento mihi fuerunt omnino. & ipse Cæsar, amicus noster, minaces ad senatum, & acerbis litteras miserat. & erat adhuc impudens, qui exercitum, & provinciam, invito senatu, teneret: & Curio meus illum incitabat. Antonius quidem noster, & Q. Cassius, nulla vi expulsi, ad Cæsarem cum Curione profecti erant. Postea quam senatus con-

Gg 3

sulibus,

g) nos ad summum.

fulibus, prætoribus, tribunis plebis, & nobis, qui proconfules sumus, negotium dederat, ut curarem, ne quid republica detrimenti caperet; numquam majore in periculo civitas fuit: numquam improbi cives habuerunt paratiorem ducem: omnino ex hac quoque parte diligentissime comparatur. Id fit auctoritate, & studio Pompeji nostri, qui Cæsarem fero cæpit timere. Nobis inter has turbas senatus tamen frequens flagitavit triumphum: sed Lentulus consul, quo majus suum beneficium faceret, simul atque expedisset, quæ essent necessaria, de republica dixit se relaturum. Nos agimus nihil cupide, eoque est nostra plaris auctoritas. Italiæ regiones descriptæ sunt, quam quisque partem tueretur. Nos Capuam sumpsimus. Hæc te scire volui. Tu etiam atque etiam cura, ut valeas, litterasque ad me mitas, quotiescumque habebis, cui des. Etiam atque etiam vale. D. pridie idus Jan.

52

ARGUMENTVM.

Deplorat statum reipublicæ: initia belli civilis exponit: Tironem, ut valetudinis rationem rediturus habeat, admonet.

M. T. C. TIRONI SVO S. P. D.

QVO in discrimine versetur salus mea, & bonorum omnium, atque universæ reipublicæ, ex eo scire potes, quod domos nostras, & patriam ipsam, vel diripiendam, vel inflammandam reliquimus. In eum locum res deducta est, ut, nisi qui deus, vel casus aliquis subvenerit, salvi esse nequeamus. Equidem ut veni ad urbem, non destiti omnia & sentire, & dicere, & facere, quæ ad concordiam pertinerent: sed mirus invaserat furor non solum improbis, sed etiam his, qui boni habentur, ut pugnare cuperent, me clamante, nihil esse bello civili miserius. Itaque cum Cæsar amentia quadam raperetur, & oblitus nominis, atque honorum suorum, Ariminum, Pisaurum, Anconam, Arretium occupavisset, Urbem reliquimus: quam sapienter, aut quam fortiter, nihil attinet disputare. Quo quidem in casu sumus,

P.
261
a.

mus, vides. Feruntur omnino conditiones ab illo, ut Pompejus eat in Hispaniam: dilectus, qui sunt habiti, & praesidia nostra dimittantur: se ulteriorem Galliam Domitio, citeriorem Confidio Noniano (his enim obtigerunt) traditurum: ad consulatus petitionem se venturum: neque se jam velle, absente se, rationem haberi sui. se praesentem trinum nundinum petiturum. Accepimus conditiones: sed ita, ut removeat praesidia ex his locis, quae occupavit, ut sine metu de iis ipsis conditionibus Romae senatus haberi possit. Id ille si fecerit, spes est pacis non honestae. leges enim imponuntur. sed quidvis est melius, quam sic esse, ut sumus. Sin autem ille suis conditionibus stare noluerit: bellum paratum est; ejusmodi tamen, quod sustinere ille non possit, praesertim cum a suis conditionibus ipse fugerit: tantummodo ut eum intercludamus, ne ad urbem possit accedere; quod sperabamus fieri posse. Dilectus enim magnos habebamus: purabamusque illum metuere, si ad urbem ire cepisset, ne Gallias amitteret: quas ambas habet inimicissimas, praeter Transpadanos: ex Hispaniaque sex legiones, & magna auxilia, Afranio, & Petrejo ducibus, habet a tergo. Videtur, si insaniet, posse opprimi, modo ut urbe salva. Maximam autem plagam accepit, quod is, qui summam auctoritatem in illius exercitu habebat, T. Labienus, socius sceleris esse noluit: reliquit illum, & nobiscum est: multique idem facturi esse dicuntur. Ego adhuc orae maritimae praesum a Formiis. Nul- b.
lum majus negotium fuscipere volui, quo plus apud illum meae litterae, cohortationesque ad pacem valerent. Sin autem erit bellum, video me castris, & certis legionibus praefuturum. Habeo etiam illam molestiam, quod Dolabella noster apud Caesarem est. Haec tibi nota esse volui: quae cave ne te perturbent, & impediunt valitudinem tuam. Ego A. Varroni, quem cum amantissimum mei cognovimus, tum etiam valde tui studiosum, diligentissime te commendavi, ut & valitudinis tuae rationem haberet, & navigationis, & totum te fusciperet, ac tueretur: quem omnia factu-
rum

rum confido. recepit enim & mecum locutus est suavissime. Tu, quum eo tempore mecum esse non potuisti, quo ego maxime operam, & fidelitatem desideravi tuam, cave festines, aut committas, ut aut æger, aut hieme naviges. Numquam sero te venisse putabo, si salvus veneris. Adhuc neminem videram, qui te postea vidisset, quam M. Volusius, a quo tuas litteras accepi: quod non mirabar. neque enim meas puto ad te litteras tanta hieme perferri. Sed da operam, ut valeas: & si valebis, cum recte navigari poterit, tum naviges. Cicero meus in Formiano erat: Terentia, & Tullia Romæ. Cura, ut valeas. iv kalendas Febr. Capua.

13

ARGUMENTVM.

Cohortatio ad valetudinem curandam.

M. T. C. TIRONI, S. P. D.

OMNIA a te data mihi putabo, si te valentem videro. summa cura expectabam adventum Menandri, quem ad te miseram. Cura, si me diligis, ut valeas: & cum te bene confirmaris, ad nos venias. Vale. iv idus April.

14

ARGUMENTVM.

Sollicitudinem suam, egrotante Tirone, significat, & valetudinem ut curet, hortatur.

M. T. C. TIRONI, S. P. D.

ANDRICVS postridie ad me venit, quam expectaram. Itaque habui noctem plenam timoris, ac miseriae. Tuis litteris nihilo sum factus certior, quomodo te haberes: sed tamen sum recreatus. Ego omni delectatione, litterisque omnibus careo; quas ante, quam te videro, attingere non possum. Medico mercedis, quantum poscer, promitti iubeto. id scripsi ad Ummium. Audio te animo angere, & medicum dicere, ex eo te laborare. Si me diligis, excita ex somno tuas litteras, humanitatemque, propter quam mihi es carissimus. nunc opus est te animo valere, ut corpore possis. Id cum tua, tum mea causa facias, a te peto. Acastum retine, quo commodius tibi ministretur. Conserva te mihi, dies promissorum adest, quem etiam repraesentabo, si adveneris. Etiam atque etiam vale. iv idus hora vi.

AR-

ARGVMENTVM.

15

Suam de Tironis valetudine sollicitudinem significat.

M.T.C. TIRONI, S.P.D.

AEGYPTA ad me venit pridie idus Apriles. Is etsi mihi nuntiavit, te plane feбри carere, & belle habere: tamen, quod negavit te potuisse ad me scribere, curam mihi attulit, & eo magis, quod Hermia, quem eodem die venire oportuerat, non venerat. Incredibili sum sollicitudine de tua valetudine: qua si me liberaris, ego te omni cura liberabo. Plura scriberem, si jam putarem, libenter te legere posse. Ingenium tuum, quod ego maximi facio, confer ad te mihi, tibi que conservandum. Cura te etiam atque etiam diligenter. Vale. Scripta jam epistola, Hermia venit. Accepi tuam epistolam; vacillantibus litterulis: nec mirum, tam gravi morbo. Ego ad te Ægyptam misi, quod nec inhumanus est, & te visus est mihi diligere, ut is tecum esset: & cum eo cocum, quo utere. Vale.

ARGVMENTVM.

16

Quintus fratri de Tirone manumisso & gratias agit & gratulatur.

Q.C. M. CICERONI FRATRI, S.P.D.

DE Tirone, mi Marce, ita te, meumque Ciceronem, & meam Tulliolam, tuumque filium videam, ut mihi gratissimum fecisti, cum eum indignum illa fortuna, ac nobis amicum, quam servum esse maluisti. Mihi crede, tuis, & illius litteris perlectis, exilui gaudio, & tibi & ago gratias, & gratulor. Si enim mihi Statii fidelitas est tantæ voluptati: quanti esse in isto hæc eadem bona debent, additis litteris, & sermonibus, humanitate, quæ sunt his ipsis commodis potiora? Amo te omnibus equidem maximis de causis, verum etiam propter hanc, vel quod mihi sic, ut debuisti, nuntiasti. Te totum in litteris vidi. Sabini pueris, & promisi omnia, & faciam.

ARGVMENTVM.

17

Tironem modeste reprehendit, quod adverbio fideliter non recte usus fuerat. & ut valetudini serviat, admonet.

Gg 5

M.T.C.

P.
263
a.

M. T. C. TIRONI, S. P. D.

VIDÉO, quid agas. tuas quoque epistolas vis referri in volumina. Sed heus tu, qui *κανών* esse meorum scriptorum soles, unde illud tam *ἀκυρον*, VALITVDINI FIDELITER INSERVIENDO? Unde in istum locum, FIDELITER, venit? cui verbo domicilium est proprium in officio: migrationes in alienum, multæ. Nam & doctrina, & domus, & ars, & ager etiam, fidelis dici potest: ut sit, quomodo Theophrasto placet, verecunda tralatio. Sed hæc coram. Demetrius venit ad me: quo quidem comitatu *ἀφωμίλησα*: satis fecis. Tu eum videlicet non potuisti videre. cras aderit. videbis igitur. Nam ego hinc perendie mane cogito. Valitudo tua me valde sollicitat: sed infervi: & fac omnia. tum te mecum esse, tum mihi cumulatissime satisfacere putato. Cuspicio quod operam dedisti, mihi gratum est. Valde enim ejus causa volo. Vale.

18

ARGVMENTVM.

Liberto Tironi respondet, patroni nomina ne invidiam ferant, deprecanti. De valetudine gratulatur, cui ut indulgeat monet. Admiscet alia.

TVLLIVS TIRONI, S. P. D.

QUID igitur? non sic oportet? Equidem censeo sic, addendum etiam, suo. sed, si placet, invidia vitetur: quam quidem ego sæpe contempsi. Tibi *διαφόρησι* gaudeo profuisse. si vero etiam Tusculanum, dii boni! quanto mihi illud erit amabilius? Sed, si me amas, quod quidem aut facis, aut perbelle simulas, quod tamen in modum procedit: sed ut ut est *h*), indulge valitudini tuæ: cui quidem tu adhuc, dum mihi deservis, servisti non fatis. ea quid postulet, non ignoras: *πέψιν, ἀκοπίαν, περίπατον σύμμετρον, τέρψιν, εὐλυσίαν κοιλίας*. Fac bellus revertare. non modo te, sed etiam Tusculanum nostrum plus amem. Parhedrum excita, ut hortum ipse conducat. Sic olitorem ipsum commovebis. Helico nequissimus H-S cio dabat nullo aprico horto, nullo emissario, nulla maceria, nulla casa. Iste nos

tan-

---

h) sed ut est.

tanta impensa derideat? calface hominem, ut ego Motho-
nem. Itaque abutor coronis. De Crabra quid agatur, et si
nunc quidem etiam nimium est aquæ, tamen velim scire. Ho-
rologium mittam, & libros, si erit sudum. Sed tu nullosne
tecum libellos? an pangis aliquid Sophocleum? fac opus ap-
pareat. A. Ligurius, Cæsaris familiaris, mortuus est, bo-
nus homo, & nobis amicus. Te quando expectemus, fac
ut sciam. Cura te diligenter. Vale.

ARGVMENTVM. 19

De litteris, de Demetrio, de Aufidiano nomine.

M.T.C. TIRONI, S.P.D.

EXPECTO tuas litteras de multis rebus: te ipsum ^{p. 264}_{a.}
multo magis. Demetrium redde nostrum, & aliud, si
quid potest boni. De Aufidiano nomine nihil te hortor.
scio tibi curæ esse. sed confice. Et, si ob eam rem moraris,
accipio causam. si id te non tenet, advola. Litteras tuas val-
de expecto. Vale.

ARGVMENTVM. 20

*De cura valetudinis, & componendis libris: de olitore, de spe-
ctaculo kalendarum.*

M.T.C. TIRONI, S.P.D.

SOLLICITAT, ita vivam, me tua, mi Tiro, valitu-
do: sed confido, si diligentiam, quam instituisti, adhi-
bueris, cito te firmum fore. Libros compone, indicem cum
Metrodoro lubebit, quum ⁱ⁾ ejus arbitratu vivendum est.
cum olitore, ut videtur. Tu potes kalendis spectare gla-
diatores, postridie redire: & ita censeo. Verum, ut vide-
bitur. Cura te, si me amas, diligenter. Vale.

ARGVMENTVM. 21

*Suum virtutis amorem studiumque Cicero filius significat: de
prædio emto gratulatur. Antonio & Dolabella coss.
aut paullo ante videtur scripta.*

C.FIL. TIRONI SVO DVLCISS. S. P. D.

CVM vehementer tabellarios expectarem quotidie, ali-
quando venerunt post diem XL & VI, quam a vobis
dis-

ⁱ⁾ quando.

discesserant: quorum mihi fuit adventus adoptatissimus. Nam cum maximam cepissem lætitiā ex humanissimi, & carissimi patris epistola: tum vero jucundissimæ tuæ litteræ cumulum mihi gaudii attulerunt. Itaque me jam non pœnitebat, intercapedinem scribendi fecisse: sed potius lætabar. fructum enim magnum humanitatis tuæ capiebam
b. ex silentio mearum litterarum. Vehementer igitur gaudeo, te meam sine dubitatione accepisse excusationem. Gratos tibi, optatosque esse, qui de me rumores afferuntur, non dubito, mi dulcissime Tiro: præstaboque, & enitar, ut in dies magis, magisque hæc nascens de me duplicetur opinio. Quare quod polliceris te buccinatorem fore existimationis meæ, firmo id, constantique animo facias licet. Tantum enim mihi dolorem, cruciatumque attulerunt errata ætatis meæ, ut non solum animus a factis, sed aures quoque a commemoratione abhorreant. Cujus te sollicitudinis, & doloris participem fuisse, notum exploratumque est mihi: nec id mirum. Nam cum omnia mea causa velles mihi successa; tum etiam tua. socium enim te meorum commodorum semper esse volui. Quod igitur tum ex me doluisti, nunc, ut duplicetur tuum ex me gaudium, præstabo. Cratippo me scito non ut discipulum, sed ut filium, esse conjunctissimum. nam cum & audio illum libenter, tum etiam propriam ejus suavitatem vehementer amplector. Sum totos dies cum eo, noctisque sæpenumero partem. exoro enim, ut mecum quam sæpissime cenet. Hac introducta consuetudine, sæpe inscientibus nobis, & cenantibus obrepit, sublataque severitate philosophiæ, humanissime nobiscum jocatur. Quare da operam, ut hunc talem, tam jucundum, tam excellentem virum videas quam primum. Nam quid ego de Bruttio dicam? quem nullo tempore a me patior discedere: cujus cum frugi, severaque est vita, tum etiam jucundissima conviçtio. non est enim sejunctus locus *k)* a philologia, & quotidiana συζητήσαι. Huic ego locum in proximo conduxi, &, ut possum, ex meis angustiis illius sustento tenui-

---

k) jocos.

tenuitatem. Præterea declamitare Græce apud Cassium insti-^{p.}
tui: Latine autem apud Bruttium exerceri volo. Utor fami-²⁶⁵
liaribus, & quotidianis victoribus, quos secum Mitylenis
Cratippus adduxit, hominibus & doctis, & illi probatissimis.
Multum etiam mecum est Epicrates, princeps Atheniensium,
& Leonides, & horum ceteri similes. τὰ μὲν ἔν καθ' ἡμᾶς,
ταῦδε. De Gorgia autem quod mihi scribis, erat quidem
ille in quotidiana declamatione utilis: sed omnia postposui,
dummodo præceptis patris parerem. διαρρήδην enim scripse-
rat, ut eum dimitterem statim. tergiversari nolui, ne mea
nimia σπουδὴ suspicionem ei aliquam importaret. Deinde
illud etiam mihi succurrebat, grave esse, me de iudicio patris
iudicare. Tuum tamen studium, & consilium, gratum acce-
ptumque est mihi. Excusationem angustiarum tui temporis
accipio. scio enim, quam soleas esse occupatus. Emisse te
prædium vehementer gaudeo: feliciterque tibi rem istam
evenire cupio. Hoc loco me tibi gratulari, noli mirari. eo-
dem enim fere loco, tu quoque emisse te, fecisti me certio-
rem. Habes. deponendæ tibi sunt urbanitates 1). rusticus
Romanus factus es. Quomodo ego mihi nunc ante oculos
tuum jucundissimum conspectum propono? videor enim vi-
dere e mentem te rusticas res, cum villico loquentem, in la-
cinia servante, n ex mensa secunda semina. Sed quod ad rem
pertinet, me tum tibi defuisse, æque, ac tu, doleo. Sed no-
li dubitare, mi Tiro, quin te sublevaturus sim, si modo for-
tuna me: præsertim cum sciam, communem nobis emptum
esse istum fundum. De mandatis quod tibi curæ fuit, est mi-
hi gratum. Sed peto a te, ut quam celerrime mihi librarius
mittatur, maxime quidem Græcus: multum mihi enim eri-
pitur operæ in excubendis hypomnematis. Tu velim
inprimis cures, ut valeas, ut una συμφιλολογεῖν possi-
mus. Antherum tibi commendo. Vale.

ARGUMENTVM.

22

*Valetudinis curandæ admonet ægotantem; librarios tamen
regere jubet: addit de variis.*

TVL

1) Habes deponendæ ubi sunt urb.

TVLLIVS TIRONI, S. P. D.

SPERO ex tuis litteris tibi melius esse: cupio certe. Cui quidem rei omni ratione cura ut infervias: & cave suspiceris, contra meam voluntatem te facere, quod non sis mecum. mecum es, si te curas. Quare malo te valitudini tuæ fervire, quam meis oculis, & auribus. Etsi enim & audio te, & video libenter: tamen hoc multo erit, si valebis, jucundius. Ego hic cesso, quia ipse nihil scribo: lego autem libentissime. Tu istic, si quid librarii mea manu non intelligent, monstrabis. Una omnino interpositio difficilior est, quam ne ipse quidem facile legere soleo, de quadrimo Catone. De triclinio, cura, ut facis. Tertia aderit, modo ne Publius rogatus sit. Demetrius iste numquam omnino Phalereus fuit: sed nunc plane Bilienus est. Itaque te do vicarium. tu eum observabis. Etsi: verumtamen de illis: nosti cetera. Sed tamen, siquem cum eo sermonem habueris, scribes ad me, ut mihi nascatur epistolæ argumentum, & ut tuas quam longissimas litteras legam. Cura, mi Tiro, ut valeas. hoc mihi gratius facere nihil potes. Vale.

23

ARGUMENTVM.

Hortatur, ut professionem conficiat, scribitque sibi in animo esse amicitiam Antonii conservare.

TVLLIVS TIRONI SVO, S. P. D.

TV vero confice professionem, si potes. etsi hæc pecunia ex eo genere est, ut professione non egeat. Verumtamen Balbus ad me scripsit, tanta se epiphora oppressum, ut loqui non possit, Antonius de lege quid egerit. liceat modo rusticari. Ad Bithynicum scripsi. De Servilio tu videris, qui senectutem non contemnis. Etsi Atticus noster, quia quondam me commoveri πανικός intellexit, idem semper putat, nec videt, quibus præsidis philosophiæ septus sim: & hercle, quod timidus ipse est, δουλοποικί. Ego tamen Antonii inveteratam sine ulla offensione amicitiam retinere sane volo; scribamque ad eum: sed non ante, quam te videro: nec tamen te avoco a syngrapha.

p.
266
a.

grapha. γόνυ κνήμης. Cras exspecto Leptam. etenim ad
cujus rutam pulegio mihi tui sermonis utendum est. Vale.

ARGVMENTVM.

24

Domesticas res, deinde publicas narrat.

TVLLIVS TIRONI, S.P.D.

ETSI mane Harpalum miseram: tamen, cum haberem,
cui recte darem litteras, etsi novi nihil erat, iisdem de
rebus volui ad te sæpius scribere: non quin considerem di-
ligentiæ tuæ *m*); sed rei me magnitudo movebat. Mihi
prora, & puppis, ut Græcorum proverbium est, fuit a me
tui dimittendi, ut rationes nostras explicares. Ofillio, &
Aurelio utique satis fiat. A Flamma, si non potes omne;
partem aliquam velim extorqueas: in primisque, ut expe-
dita sit pensio kalendis Jan. De attributione, conficies. De
repræsentatione, videbis. De domesticis hætenus. De
publicis omnia mihi certa, quid Octavius, quid Antonius:
quæ hominum opinio: quid futurum putes. Ego vix te-
neor, quin accurram, Sed st! litteras tuas exspecto: &
scito Balbum tum fuisse Aquini, cum tibi est dictum, &
postridie Hirtium. Puto utrumque ad aquas. Sed quod b.
egerint *n*) Dolabellæ procuratores, fac admoneantur. ap-
pellabis etiam Papiam. Vale.

ARGVMENTVM.

25

Litteras a Tirone quam creberrimas requirit.

CICERO FIL. TIRONI, S.P.D.

ETSI iusta, & idonea usus es excusatione de intermis-
sione litterarum tuarum, tamen id ne sæpius facias, ro-
go. nam etsi de republica rumoribus, & nuntiis certior fio,
& de sua in me voluntate semper ad me perscribit pater:
tamen de quavis minima re scripta a te ad me epistola sem-
per fuit gratissima. Quare cum in primis tuas desiderem
litteras, noli committere, ut excusatione potius expleas
officium scribendi, quam assiduitate epistolarum. Vale.

ARGV-

m) probat lectionem vet. Cod. non quin diffidrem. t. d. quod & J. F.
Gron. placuit. *n*) sed quid egerint. sc. nescio, vel, intellige-
mus post.

Negligentia in mittendis epistolis accusat, quas etiam sine argumento scribi postulat. Familiariter & jocosè.

Q. CICERO TIRONI SVO, S.P.D.

VERBERAVI te cogitationis tacito duntaxat convicio, quod fasciculus alter ad me jam sine tuis litteris perlatuſ est. Non potes effugere hujus culpæ pœnam. De patrono Marcus est adhibendus: isque diu, & multis lucubrationibus commentata oratione o), vide ut probare possit, te non peccasse. Plane te rogo, sicut olim matrem nostram facere memini, quæ lagenas etiam inanes obſignabat, ne dicerentur inanes aliquæ fuisse, quæ furtim essent exſiccata: sic tu, etiam si, quod scribas, non habebis, scribito tamen, ne furtum cessationis quæſivisse videaris. Valde enim mi semper & vera, & dulcia tuis epistolis nuntiantur. Ama nos, & vale.

Invehitur in consules designatos Hirtium & Pansam. Benevolentiam suam significat.

Q. C. TIRONI SVO, S.P.D.

^{p.}
²⁶⁷
^{a.} **M**IRIFICAM mihi verberationem cessationis epistola dedisti. Nam, quæ parcius frater perscripserat, verecundia videlicet, & properatione, ea tu sine asentatione, ut erant, ad me scripsisti, & maxime de consulibus designatis: quos ego penitus novi libidinum & languoris effæminatissimi animi plenos: qui nisi a gubernaculis recesserint, maximum ab universo naufragio periculum est. Incredible est, quæ ego illos scio, oppositis Gallorum castris, in æstivis fecisse, quos ille latro, nisi aliquid firmitus fuerit, societate vitiorum deliniet. Res est aut tribuniciis, aut privatis consiliis munienda. Nam isti duo vix sunt digni, quibus alteri Cæsenam, alteri Cossutianarum tabernarum fundamenta credas. Te, ut dixi, fero oculis. Ego vos a. d. III. kalend. videbo, tuosque oculos, etiam si te veniens in medio foro videro, diffaviabor. Me ama, Vale.

INDEX

o) Grævius punctum facit post: oratione.

INDEX

Qui docet, quo circiter tempore Epistolæ
Ciceronis scriptæ sint.

Epistolæ ad Diversos omnes scriptæ sunt post consulatum, ante exilium, in exilio & post exilium. Ante exilium quinque; prima omnium quæ Pompejo Magno inscribitur: altera Quinti Metelli Celeris ad Ciceronem, tertia Ciceronis ad eum, quarta ad Cajum Antonium, quinta ad Publium Sestium. In exilio ad Terentiam uxorem quinque libri decimi quarti. Post exilium reliquæ omnes. Ad Lentulum lib. I. diversis temporibus i. e. toto triennio scriptæ sunt: sex quidem primæ gerentibus consulatum Marcello & Philippo, septima & octava Pompejo & Crasso, nona Domitio & Appio, quod ex earum argumentis & observatione cognoscitur historiæ. Hæc Manutius.

Anno ab urbe condita

			DCXCVI	
	DCXCI.		Coss. P. Cornelio Lentulo Spin- there,	
	Coss. D. Junio Silano, L. Licinio Murena.		C. Cæcilio Metello Nepote.	
Lib.		Epist.	Lib.	Epist.
V			V	4
V		7		
V		1	DCXCVII.	
V		2	Coss. Cn. Cornelio Lentulo Mar- cellino,	
V		5	L. Marcio Philippo.	
V		6		1. ad 6. incl.
	DCXCV.		I	3
	Coss. L. Calpurnio Pisone Cæ- sonino,		V	12
	A. Gabinio.			
XIV		4	DCXCVIII.	
XIV		2	Coss. Cnejo Pompejo Magno II. M. Licinio Crasso II.	
XIV		1	I	7
XIV		1	I	8
		3	VII	1
			Hh	Lib.